

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Στό ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ παρουσιάζεται σε μορφή μιούζικαλ τό έργο του Ίάκωβου Καμπανέλλη (1922-2011) **Η ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ**.

Τό έργο άποτελεί έναν πίνακα προσώπων μέ φόντο μίαν αύλή στην περιοχή του Βύρωνα στή δεκαετία του 1950. Η αύλή είναι περιστοιχισμένη άπό δωμάτια-σπίτια και συγκροτεί μιά γειτονιά. Στά δωμάτια-σπίτια κατοικούν μεμονωμένα άτομα (Άννετώ, Μαρία, Ντόρα, Στράτος), παντρεμένα ζευγάρια (Μπάμπης και Σούλα, Στέλιος και Όλγα) και μιά οικογένεια (Ιορδάνης, Άστα, Γιάννης).

Η Άννετώ ζει μέ τη σύνταξη του άντρα της και τά ένοίκια πού εισπράττει. Είναι μόνη γιατί ή κόρη της παντρεύτηκε μέ Έγγλέζο και ζει στην Άγγλία. Και ή Μαρία μόνη γιατί ό άντρας της είναι θερμαστής σε καράβι. Η Ντόρα έχει έρωτικό δεσμό μέ κάποιον πού τήν παίρνει μέ τό αυτοκίνητό του και επιστρέφει στό δωμάτιο άργά τή νύχτα. Ό Στράτος έγκαθίσταται στην αύλή κατόπιν ώς ένοικιαστής τής Άννετώς. Είναι υδραυλικός.

Άτεκνο ζευγάρι ό Μπάμπης και ή Βούλα. Η σχέση τους αίωρείται άπό τόν μελιστάλακτο λόγο μέχρι τή βρισιά, άπό τήν άγάπη μέχρι τόν προσωρινό χωρισμό. Άν και χωρίς σταθερή έργασία ό Μπάμπης δέν άσκει συνετή διαχείριση, “τά χέρια του είναι τρύπια”. Άτεκνοι και ό Στέλιος και ή Όλγα, Έλληνορωσίδα. Ψευτοπαλληκαράς ό Στέλιος, είναι γραφέας στό Ύπουργείο Έμπορίου. Έλπίζει νά τά πιάσει χαρτοπαίζοντας.

Ό Ιορδάνης είναι Μικρασιάτης πρόσφυγας. Δουλεύει σε καμίνι. Τρεις φορές του έχουν πάρει τή “στέγη”, γι’ αυτό θεωρεί τόν ούρανό στέγη του πού δέν μπορεί νά του τήν πάρει κανείς. Φιλότιμος, πρᾶος, καρτερικός καταφεύγει στην ταράτσα του δωματίου και άπολαμβάνει τό κρασάκι του. Σε καλές σχέσεις μέ τήν γυναίκα του Άστα και τόν γιό του Γιάννη πού φιλοδοξεί νά ξεκουράσει τούς γονείς του. Οί σχέσεις τών ανθρώπων τής αύλής δέν είναι άνεφελες. Δημιουργούνται τριβές, παρεξηγήσεις, έντάσεις. Σημειώνεται και μιά τραγική κορύφωση. Κυριαρχεί όμως τό στοιχείο τής ανθρωπιᾶς. Τούς ένώνει κοινή μοίρα. Είναι κοινωνικά και ψυχολογικά πρόσφυγες.

Άλλά ή ανθρώπινη κοινότητα τής αύλής διαλύεται, όπως συμβαίνει και στό έργο του Άντον Τσέχωφ **Ο ΒΥΣΣΙΝΟΚΗΠΟΣ**. Η Άθήνα έχει εισέλθει στην περίοδο τής αντιπαροχής. Η αύλή και τά πέριξ δωμάτια-σπίτια είναι για κάποιους οικόπεδο όπου θά χτισθεί πολυκατοικία. Μέ πόνο ψυχής έγκαταλείπουν τίς έστίες τους οί άνθρωποι τής αύλής, αλλά και μέ αισιοδοξία. Σχεδόν μέ τήν βία ξερριζώνουν τόν Ιορδάνη πού μέ καρτερία σπρώχνει τό καροτσάκι μέ τά φτωχικά πράγματα τής οικογένειάς του, για νά στεριώσει κάπου άλλο. Όπως πάντα, ή οικονομική ανάπτυξη, πού άγνοεί τήν δικαιοσύνη, τήν ήθική, τήν ανθρωπιά δημιουργεί και θύματα.

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Συνεχίζουμε την μελέτη ανθρώπινων παθών μέσα από θεατρικά έργα.

Μέχρι τώρα έχουμε ασχοληθεί με τα ακόλουθα πάθη στα αντίστοιχα ΜΑΘΗΜΑΤΑ:

ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ	22 Οκτωβρίου 2021
ΧΑΡΤΟΠΑΙΞΙΑ	8 Νοεμβρίου 2021
ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	25 Νοεμβρίου 2021
ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ	12 Δεκεμβρίου 2021
ΦΛΥΑΡΙΑ	7 Ιανουαρίου 2022
ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ, ΕΠΑΡΣΗ	
ΑΛΑΖΟΝΕΙΑ, ΥΒΡΙΣ	7 Ιανουαρίου 2022
ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΙΑ	16 Ιανουαρίου 2022
ΜΙΣΟΣ	16 Ιανουαρίου 2022
ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ	24 Ιανουαρίου 2022
ΦΘΟΝΟΣ	6 Φεβρουαρίου 2022

Στό σημερινό ΜΑΘΗΜΑ θεωρούμε τό πάθος **ΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΤΗΤΑ** μέσα από θεατρικά έργα.

Τραγωδία του Εὐριπίδη ΕΚΑΒΗ.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στή Θρακική χερσόνησο τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπου ἔχουν στρατοπεδεύσει οἱ Ἀχαιοὶ μετά τήν ἄλωση καί καταστροφή τῆς Τροίας. Μπροστά στή σκηνή τοῦ Ἀγαμέμνονα ἐμφανίζεται μετέωρο τό φάντασμα τοῦ Πολύδωρου, τοῦ μικρότερου γιοῦ τοῦ Πριάμου καί τῆς Ἑκάβης, βασιλέων τῆς Τροίας. Γιά νά προφυλάξουν τό παιδί ἀπό τούς κινδύνους τοῦ πολέμου, τό εἶχαν ἐμπιστευθεῖ μέ πολύ χρυσάφι στόν φίλο τους βασιλέα τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου Πολυμήστορα.

Μετά τήν ἄλωση τῆς Τροίας ὁ Πολυμήστορας γιά νά πάρει τους θησαυρούς τοῦ παιδιοῦ, ἐσχότωσε τόν Πολύδωρο καί πέταξε τό σῶμα του στή θάλασσα.

Ἀπό τήν σκηνή τοῦ Ἀγαμέμνονα βγαίνει ἡ Ἑκάβη ὑποβασταζόμενη ἀπό δύο σκλάβες Τρωαδίτισσες. Δέν ξέρεי τίποτε γιά τόν φόνο τοῦ Πολύδωρου.

Ἐνα ὄνειρο πού εἶδε ἔχει προσθέσει ἀγωνία στή μεγάλη δυστυχία τῆς.

Μπαίνει στήν ὀρχήστρα ὁ Χορός, πού ἀποτελεῖται ἀπό δέκα πέντε Τρωαδίτισσες, σκλάβες τώρα τῶν νικητῶν Ἀχαιῶν καί ἡ κορυφαία του τῆς ἀναγγέλει ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ ἀποφάσισαν νά σφάξουν στόν τάφο τοῦ Ἀχιλλέα τήν κόρη τῆς Πολυξένης. Ἡ Ἑκάβη ξεσπᾷ σέ θρήνο. Τρομαγμένη ἀπό τήν σπαραχτική φωνή τῆς μητέρας τῆς ἡ Πολυξένη βγαίνει ἀπό τήν σκηνή. Μητέρα καί κόρη πέφτουν μέ λυγμούς ἡ μία στήν ἀγκαλιά τῆς ἄλλης.

Ἐρχεται βιαστικός ὁ Ὀδυσσεύς καί ἀνακοινώνει τή φοβερή ἀπόφαση πού ἔλαβαν οἱ Ἀχαιοί. Ὁ Ἀχιλλεύς εἶχε σκοτωθεῖ κατά τήν πολιορκία τῆς Τροίας. Χωρίς ἀποτέλεσμα τά παρακάλια τῆς Ἑκάβης. Ἡ Πολυξένη ἀρνεῖται νά παρακαλέσει γιά τήν σωτηρία τῆς. Προτιμότερος ὁ θάνατος ἀπό τά δεινά τῆς σκλαβιάς. Ἡ Ἑκάβη λιποθυμᾷ.

Ἐρχεται ὁ κήρυκας τῶν Ἀχαιῶν Ταλθύβιος. Ἡ Ἑκάβη πού συνέρχεται ἀπό τήν λιποθυμία νομίζει ὅτι ἤλθε νά πάρει καί αὐτή γιά θυσία. Ὁ κήρυκας τήν πληροφορεῖ γιά τίς τελευταῖες στιγμές τῆς κόρης τῆς πού τώρα ἡ Ἑκάβη πρέπει νά λούσει καί νά θάψει. Στέλνει μιά Τρωαδίτισσα στή θάλασσα νά φέρει νερό γιά νά πλυθεῖ τό νεκρό σῶμα τῆς Πολυξένης.

Ἐπιστρέφει ἡ Τρωαδίτισσα μέ κραυγές καί κλάματα καθὼς φέρνει τό πτώμα τοῦ Πολύδωρου πού βρήκε στήν ἀκρογιαλιά. Ἡ Ἑκάβη καταλαβαίνει ποιός ἔχει σκοτώσει τό παιδί τῆς. Ἀπελπισμένη θρηνεῖ πάνω στό νεκρό σῶμα του. Ὅταν ἔρχεται ὁ Ἀγαμέμνονας προσπαθεῖ νά τόν πείσει νά τιμωρήσει τόν Πολυμήστορα. Ἐκεῖνος δέν φαίνεται διατεθειμένος νά ἱκανοποιήσῃ τό αἶτημά τῆς. Ἡ Ἑκάβη κατορθώνει νά ἐπιτύχει τήν ἀνοχή του στήν ἐκτέλεση τοῦ ἐκδικητικοῦ τῆς σχεδίου.

Μιά Τρωαδίτισσα φεύγει για να προσκαλέσει τον Πολυμήστορα να έλθει να συναντήσει την Έκάβη με τα δύο του παιδιά. Υποκρινόμενος ότι τιμά την φιλία του με τον Πρίαμο, ο Πολυμήστορας έρχεται δήθεν με σπαραγμό και κλάματα. Την βεβαιώνει ότι ο γιός της Πολύδωρος ζει ευτυχισμένος κοντά του. Η υποκρισία και τό φέμα του φθάνουν στο έπακρο.

Η Έκάβη δεν χάνει την ψυχραιμία της. Ο Πολυμήστορας, τα δύο παιδιά του και η Έκάβη μπαίνουν στην σκηνή. Ένα άγριο ούρλιασμα ακούεται. Οί Τρωαδίτισσες τυφλώνουν τον Πολυμήστορα και σκοτώνουν τα παιδιά του. Η Έκάβη προβάλλει από την σκηνή ικανοποιημένη. Έχει πάρει την εκδίκησή της. Και ο Πολυμήστορας ανακοινώνει μια παλιά προφητεία για την Έκάβη, την κόρη της Κασσάνδρα και τον Άγαμέμνονα.

Δεν χρειάζεται πολύ βαθιά ούτε έκτενης μελέτη της Ιστορίας της ανθρωπότητας για να αποδειχθεί ότι ο Άρης υπήρξε και παραμένει ο πιο δραστήριος θεός. Άλωνίζει όλον τον πλανήτη μας από τα βάθη της προϊστορίας μέχρι και τις ημέρες μας.

Παρά τις προόδους που έχουν σημειωθεί σε διάφορους τομείς, παρά τις αίματοχυσίες και τις καταστροφές δύο παγκόσμιων πολέμων στον είκοστό αιώνα, παρά την σύσταση και ύπαρξη του Ο.Η.Ε. Μάλιστα ένα πλήθος επιστημονικών και τεχνικών επινοήσεων και ανακαλύψεων έχουν τεθεί στην διάθεση του θεού Άρη.

Και δεν φαίνεται να μας διδάσκει η Ιστορία ούτε αυτά τα άριστουργήματα των μεγάλων ποιητών, Αίσχύλου, Σοφοκλή, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Σαίξπηρ, Μπρέχτ κ.ά. που επισημαίνουν τα αίτια και τις συνέπειες των πολέμων.

Και στην τραγωδία ΕΚΑΒΗ βλέπουμε την άστάθεια των ανθρωπίνων πραγμάτων, ευτυχίας κ.ά. Αναδεικνύοντας τα αρνητικά στοιχεία του έσωτερικού του κόσμου, ο πόλεμος έξαγριώνει και έξαχρειώνει τον άνθρωπο. Εκπρόσωπος των κουτοπόνηρων καιροσκόπων ο Πολυμήστορας συντάσσεται με τους εκάστοτε ισχυρούς. Η πλεονεξία του τον ρίχνει τόσο χαμηλά!

ΤΙΤΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ του Σαίξπηρ.

Ο μεγαλύτερος γιός της Ταμόρα βασίλισσας των Γόθων, θυσιάζεται στους θεούς από τον Ρωμαίο κατακτητή στρατηγό Τίτο Ανδρόνικο. Η Ταμόρα ορκίζεται να εκδικηθεί. Έτσι οι δύο άλλοι γιοί της ξεμοναχιάζουν και βιάζουν την κόρη του Τίτου Λαβίνια. Της κόβουν την γλώσσα και τα χέρια για να μην μπορεί να αποκαλύψει ούτε με τό στόμα ούτε γράφοντας τα όνόματά τους. Κινώντας μια βέργα που κρατά στο στόμα, η Λαβίνια σημειώνει στο έδαφος τα όνόματα των δύο βιαστών της. Ο Τίτος Ανδρόνικος, ο πατέρας της, συλλαμβάνει και σκοτώνει τους δύο κακοποιούς. Καλεί σε συμπόσιο την Ταμόρα στην οποία προσφέρει πίττα από

τίς σάρκες τῶν γιῶν τῆς. Κατόπιν σκοτώνει τὴν Ταμόρα καὶ τὴν κόρη του Λαβίνια. Ὁ ἴδιος ἔχει ἀποκόψει τὸ ἓνα του χέρι. Ὁ Τίτος Ἀνδρόνικος ἔχει ἄδοξο τέλος. Τὸν μαχαιρώνει ὁ διεφθαρμένος Ρωμαῖος αὐτοκράτορας Σατουρνίνος. Μιά ἄλλη ἐγκληματική μορφή τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὁ Μαυριτανός ἐραστής τῆς Ταμόρας Ἰακάρων, καταδικάζεται νά ταφεῖ ζωντανός.

Μέ ἀφορμή τὴν φυγὴ τῆς Ὠραίας Ἑλένης, γυναίκα τοῦ βασιλέα τῆς Σπάρτης Μενέλαου μέ τὸν Πάρη, γιό τοῦ βασιλέα τῆς Τροίας Πριάμου, οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῆς Τροίας. Ἀρχιστράτηγος τῆς ἐκστρατείας ἦταν ὁ ἀδελφός τοῦ Μενέλαου βασιλέας τοῦ Ἄργους Ἰγαμέμνονας.

Μετά ἀπὸ δεκαετὴ πολιορκία ἡ Τροία καταλήφθηκε, ἐνθουμείσθη μέ τὸν Δούρειο Ἴππο, καὶ καταστράφηκε.

Ἀπὸ τὸν μῦθο αὐτό εἶναι ἐμπνευσμένα τὰ ἀκόλουθα θεατρικά ἔργα: ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ, ΧΟΗΦΟΡΟΙ καὶ ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ τοῦ Αἰσχύλου πού ἀποτελοῦν τὴν τριλογία ΟΡΕΣΤΕΙΑ, ΗΛΕΚΤΡΑ, ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ, ΑΙΑΣ τοῦ Σοφοκλή, ΗΛΕΚΤΡΑ, ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΑΔΙ, ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ, ΕΚΑΒΗ, ΤΡΩΑΔΕΣ, ΡΗΣΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ καὶ ΟΡΕΣΤΗΣ τοῦ Εὐριπίδη.

Ἀκόμη: ΤΡΩΙΛΟΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΙΔΑ τοῦ Σαίξπηρ καὶ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΛΙΑΔΑ τοῦ Ρασίν καὶ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΑΥΡΙΔΑ τοῦ Γκαίτε.

Ὁ Ἰγαμέμνονας ἐπιστρέφει νικητής καὶ τροπαιοῦχος στό Ἄργος ὅπου τὸν ὑποδέχεται ἡ γυναίκα του Κλυταιμνήστρα προσποιούμενη τὴν ἀφοσιωμένη σύζυγο. Δολοφονεῖται ἀπὸ τὴν ἴδια στό λουτρό τοῦ ἀνακτόρου. Ἡ Κλυταιμνήστρα, πού στό μεταξύ ἔχει συνδεθεῖ ἐρωτικά μέ τὸν Αἰγίσθο, ἐκδικεῖται γιὰ τὴν θυσία τῆς πρωτότοκης κόρης τους Ἰφιγένειας στὴν θεὰ Ἄρτεμη στὴν Αὐλίδα.

Μετά τὴν δολοφονία τοῦ Ἰγαμέμνονα ἡ κόρη του Ἡλέκτρα ἐφυγάδευσε τὸ μικρό ἀδελφό της Ὀρέστη στὴν Φθία Φωκίδας στὴν αὐλή τοῦ συγγενοῦς τους βασιλέα Στροφίου.

Στὴν Ἑλλάδα ἐπικρατοῦσε ἡ ἀντίληψη ὅτι ἐκδίκηση γιὰ τὸν φόνο τοῦ πατέρα εἶχε ὑποχρέωση νά πάρει ὁ μεγαλύτερος γιός. Στὴν οἰκογένεια δὲν ὑπῆρχε ἄλλος ἄρρενας, ἐπομένως ὁ Ὀρέστης εἶχε αὐτὸ τὸ χρέος. Ὅταν ἐνηλικιώθηκε ἐπῆγε στό Μαντεῖο τῶν Δελφῶν νά πάρει ὁδηγίες πῶς θά ἔπρεπε νά ἐκπληρώσει τὴν ὑποχρέωση του νά ἐκδικηθεῖ τὸν φόνο τοῦ πατέρα του. Ὁ Ἀπόλλωνας τὸν ἐσυμβούλευσε ὅτι ἔπρεπε νά ἐνεργήσει μέ τὸν ἴδιο τρόπο πού ἐφονεύθη ὁ πατέρας του, μέ δόλο ὄχι μέ στρατιωτικὴ ἐνέργεια ἐναντίον τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ τοῦ Αἰγίσθου πού ἐβασίλευαν τώρα στό Ἄργος.

Ὁ Ὀρέστης ἔρχεται στό Ἄργος μέ τόν συγγενή καί φίλο του Πυλάδη στίς ἀκόλουθες τραγωδίες μέ κάποιες διαφορές στόν χειρισμό, ἀπό τούς ποιητές, τῆς ὑποθέσεως. Στήν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου ΧΟΗΦΟΡΕΣ πηγαίνουν στόν τάφο τοῦ Ἀγαμέμνονα καί προσφέρουν σπονδές. Ἐκεῖ ἔρχεται καί ἡ Ἥλέκτρα συνοδευόμενη ἀπό σκλάβες πού φέρνουν χοές στόν τάφο, γι' αὐτό ΧΟΗΦΟΡΟΙ. Τά ἀδέλφια ἀλληλοαναγνωρίζονται καί στή συνέχεια Ὀρέστης καί Πυλάδης πηγαίνουν στό ἀνάκτορο καί φονεύουν Κλυταιμνήστρα καί Αἴγισθο.

Στήν **ΗΛΕΚΤΡΑ** τοῦ Σοφοκλή Ὀρέστης καί Πυλάδης ἐμφανίζονται ὡς ἐρχόμενοι ἀπό τήν Φθία καί φέρνουν σέ τεφροδόχο ἀγγεῖο τήν τέφρα τοῦ Ὀρέστη πού δῆθεν σκοτώθηκε σέ ἀρματοδρομία. Ἔτσι παραπλανοῦν τούς ἀνακτορικούς μπαίνουν στό ἀνάκτορο καί σκοτώνουν τήν Κλυταιμνήστρα. Τήν ἴδια τύχη καί ὁ Αἴγισθος ὅταν ἐπιστρέφει ἀπό τούς ἀγρούς.

Στήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη **ΗΛΕΚΤΡΑ** ἡ σκηνή εἶναι σέ ἐξοχικό σπίτι ὅπου ζεῖ ἡ Ἥλέκτρα ἀναγκαστικά παντρεμένη μέ χωρικό γιά νά μή προκύψουν εὐγενεῖς ἀπόγονοι πού θά ἀπειλήσουν τούς ἀπογόνους Κλυταιμνήστρας – Αἴγισθου. Βέβαια ὁ γάμος αὐτός Ἥλέκτρας - Χωρικοῦ εἶναι λευκός.

Ὀρέστης καί Πυλάδης ἔρχονται στήν περιοχή αὐτή καί σκοτώνουν τόν Αἴγισθο πού σέ κάποια ἀπόσταση ἔκανε θυσίες. Ἡ Ἥλέκτρα ἔχει προσκαλέσει τήν μητέρα της Κλυταιμνήστρα νά ἔλθει νά τῆς συμπαρασταθεῖ στόν δῆθεν ἐπικείμενο τοκετό της. Ἔρχεται μέ ἄμαξα καί δοῦλες καί ὅταν μπαίνει στήν ἀγροικία τήν ὑποδέχεται τό σπαθί τοῦ Ὀρέστη. Στήν τραγωδία αὐτή, **ΗΛΕΚΤΡΑ** τοῦ Εὐριπίδη καθώς καί στήν τραγωδία **ΧΟΗΦΟΡΟΙ** τοῦ Αἰσχύλου μετά τόν φόνο τῆς Κλυταιμνήστρας ἀρχίζει ἡ καταδίωξη τοῦ Ὀρέστη ἀπό τίς χθόνιες θεές Ἐρινύες πού καταδιώκουν τούς φονεῖς, ἰδίως οἰκογενειακῶν ἐγκλημάτων.

Στήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη **ΟΡΕΣΤΗΣ** ὁ Ὀρέστης ἔχει ἐκδικηθεῖ τόν φόνο τοῦ πατέρα του καί μπροστά στό πατρικό ἀνάκτορο στό Ἄργος κείτεται ἄρρωστος. Εἶναι ψυχικό καί σωματικό ράκος. Συνέπεια τῆς ἐπιθέσεως τῶν Ἐρινύων. Ἐδῶ εἶναι προσωποποίηση τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως. Δίπλα του ἡ ἀδελφή του Ἥλέκτρα. Περιμένουν ἀπό τόν ἀδελφό τοῦ πατέρα τους Μενέλαο νά ἐξευμενίσει τούς Ἀργεῖους, πού εἶναι ἐναντίον τους λόγω τῆς μητροκτονίας.

Ὁ Μενέλαος τελικά δέν προσφέρει τή βοήθειά του. Ὁ Ὀρέστης παρίσταται στή συνέλευση τῶν Ἀργείων, ἀλλά ἀποτυγχάνει νά τούς ἐξευμενίσει. Ἀποφασίζουν τήν θανάτωση τοῦ Ὀρέστη καί τῆς Ἥλέκτρας. Ὁ Πυλάδης θά συμερισεῖ τήν τύχη τους. Γιά νά ἐκδικηθοῦν τόν Μενέλαο Ὀρέστης καί Πυλάδης μπαίνουν στό παλάτι γιά νά συλλάβουν καί θανατώσουν τήν Ἑλένη, γυναῖκα τοῦ Μενέλαου. Τούς διαφεύγει. Συλλαμβάνουν τήν κόρη τους Ἐρμιόνη, τήν κρατοῦν ὄμηρο.

Ὅταν ἔρχεται ὁ Μενέλαος, βλέπει τόν Ὀρέστη στή στέγη τοῦ ἀνακτόρου. Ἀπειλεῖ νά σφάξει τήν Ἐρμιόνη καί νά πυρπολήσει τό ἀνάκτορο. Ὁ Μενέλαος καλεῖ

σέ βοήθεια τούς Ἀργείους. Ἐμφανίζεται ὁ Ἀπόλλωνας, ἀπό μηχανῆς θεός, καί ἀναγγέλλει τήν ἀνάληψη τῆς Ἑλένης στούς οὐρανούς, τήν ἀθώωση τοῦ Ὁρέστη στήν Ἀθήνα, ἐνθυμείσθε τήν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου ΕΥΜΕΝΙΑΔΕΣ, ἐπικυρώνει τόν γάμο τοῦ Πυλάδῃ καί τῆς Ἥλέκτρας, ἀνακοινώνει ὅτι ὁ Ὁρέστης θά νυμφευθεῖ τήν Ἐρμιόνη.

Ὅταν ἐμεῖς φθάνουμε σέ ἀδιέξοδα, στά ὅρια τῶν δυνατοτήτων μας, ὁ θεῖος παράγοντας δίνει τή λύση.

ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ τοῦ Σαίξπηρ.

Ὁ Γάιος Μάρκιος εἶναι ἓνας γενναῖος Ρωμαῖος στρατηγός πού ἔχει πολεμήσει μέ ἀπαράμιλλη ἀνδρεία τούς ἐχθρούς τῆς πατρίδος του Βόλσκους. Ὅχι ἀπό ἐπιτελική ἀπόσταση, ἀλλά μέ ἐνεργό προσωπική συμμετοχή σέ μάχες καί συμπλοκές. Καί ἰδιαίτερα σέ μονομαχία μέ τόν ἀντρειωμένο στρατηγό τῶν Βόλσκων Τοῦλλο Ἄουφίδιο. Γεννημένος ἀτρόμητος πολεμιστής χαρακτηρίζεται ἀπό μαχητική ἔξαψη.

Θαρραλέος καί τολμηρός πέρα ἀπό τό μέτρο. Αὐτό τό ἐξαιρετικό χάρισμα, πού τόν ἐξυψώνει στήν κορυφή τῆς δόξας, ἀντισταθμίζεται ἀπό μία ὑπέρμετρη ὑπερηφάνεια. Σύνεση δέν διαθέτει. Σκληρός καί ἀσυγκίνητος. Ὅταν θυμώνει, ἡ γλῶσσα του γίνεται κοφτερό σπαθί. Ἡ ἐκδικητικότητά του ἐξαλείφει τήν φιλοπατρία του. Τόν τυφλώνει τόσο, ὥστε νά μὴν ὑπολογίζει τήν ζωή οὔτε τῶν φίλων οὔτε τῶν οἰκείων (μητέρα, σύζυγος, γιός).

Ὁ κεντρικός ἥρωας καί οἱ ἄλλοι χαρακτήρες τοῦ ἔργου προβάλλονται σ' ἓνα ἐνδιαφέρον κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο μέ πλεῖστες ὅσες ὁμοιότητες πρὸς σύγχρονες μας καταστάσεις. Ἡ Ρώμη πού παρουσιάζει ὁ δραματογράφος κυβερνᾶται ἀπό τήν ἀριστοκρατία. Ἔχουμε τούς πατρικίους καί τούς πληβείους. Ἔχουν γίνει κάποιες δημοκρατικές παραχωρήσεις. Οἱ πληβεῖοι ἐκλέγουν ἐκπροσώπους τους τούς δημάρχους. Ἀπαιτεῖται ἐθιμικά καί ἡ ἔγκριση τοῦ λαοῦ γιά τήν ἐπίλογό ὑπάτου.

Ἡ πρώτη σκηνή τοῦ ἔργου παρουσιάζει σέ δρόμο τῆς Ρώμης ἐξεγερμένους πεινασμένους πολίτες μέ ραβδιά, ρόπαλα καί ἄλλα ἀντικείμενα, πού κινοῦνται πρὸς τό Καπιτώλιο γιά νά ζητήσουν σιτάρι. Αἴτιο τῶν δεινῶν τους θεωροῦν τό Γάιο Μάρκιο. Θέλουν νά τόν σκοτώσουν. Ὁ γέρος πατρικίος Μενένιος Ἀγρίππας προσπαθεῖ νά τούς λογικεύσει καί καθησυχάσει, ἐνῶ ὁ Γάιος Μάρκιος φέρεται περιφρονητικά καί τούς βρίζει.

Οἱ Βόλσκοι προκαλοῦν πάλι τήν Ρώμη. Μέ ἐπικεφαλῆς τόν Γάιο Μάρκιο οἱ Ρωμαῖοι πολεμοῦν νικηφόρα. Ὁ Γάιος Μάρκιος καταλαμβάνει τήν πρωτεύουσα τους Κοριόλη. Ἐγκαθιστά ρωμαϊκή διοίκηση καί φρουρά, ἐπιστρέφει θριαμβευτῆς στή Ρώμη. Γιά τό κατόρθωμά του ὀνομάζεται Κοριολανός. Φίλοι του πατρικίοι τόν

προωθοῦν στό ἀξίωμα τοῦ ὑπάτου. Ἡ σύγκλητος ἐγκρίνει. Καταφέρνει νά πάρει καί τήν ἔγκριση τοῦ λαοῦ. Οἱ δημαγωγοί δήμαρχοι Σίκινος καί Βροῦτος πείθουν τόν λαό νά ἀνακαλέσει καί νά ζητήσει τήν θανάτωση τοῦ Κοριολανοῦ. Τόν ἐξορίζουν. Ὁ Κοριολανός ἐξοργισμένος ἀπό τήν ἀχαριστία τους προσχωρεῖ στό στρατόπεδο τῶν Βόλσκων. Ἐκστρατεύει ἐναντίον τῆς πατρίδας του. Ἀσυμβίβαστος ἀποπέμπει πρεσβεῖες τῆς Ρώμης. Μόνον ἡ μητέρα του τόν μεταπείθει καί δέν καταλαμβάνει τήν Ρώμη. Γίνεται συνθήκη εἰρήνης.

Βλέποντας ὅτι ἐπισκιάζεται ἀπό τόν Κοριολανό καί παρακινούμενος ἀπό φίλους του πού ἔχασαν τά λάφυρα τῆς Ρώμης, ὁ Τοῦλος Ἀουφίδιος ὀργανώνει καί ἐπιτυγχάνει τήν ἐξόντωσή του.

Τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ Αἴας.

Κατά τήν διάρκεια τῆς πολιορκίας τῆς Τροίας ἀπό τοὺς Ἕλληνας σκοτώθηκε ὁ ἥρωας Ἀχιλλέας. Τά ὄπλα του οἱ ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατεύματος Ἀτρεΐδες, Ἀγαμέμνονας καί Μενέλαος τά δώρισαν στόν Ὀδυσσεά. Ὁ Αἴας πού θεωροῦσε τόν ἑαυτό του ὡς τόν πιό γενναῖο Ἕλληνα μετά τόν Ἀχιλλέα ἐνίωσε προσβεβλημένος. Ὁργίστηκε καί ἤθελε νά ἐκδικηθεῖ τοὺς Ἀτρεΐδες, τόν Ὀδυσσεά καί ὄλους τοὺς Ἕλληνας πολιορκητές τῆς Τροίας. Ἐγωισμοῦ καρπός ἡ ἀντίδραση του. Πάθος πού νομίζω πρέπει νά ἐντοπίσουμε καί στό νοῦ καί στήν καρδιά τοῦ ἥρωα. Γενναιότητα εἶχε στό πεδίο τῆς μάχης πού κάθε τόσο διεξαγόταν ἔξω ἀπό τά τείχη τῆς Τροίας. Τό κακό πού ὑπῆρχε μέσα ἀπό τά τείχη τῆς ὑπάρξεώς του δέν τό εἶχε καταπολεμήσει! Αὐτό τό πάθος πυροδότησε τήν ὀργή του ἐναντίον τῶν συμπολεμιστῶν του Ἑλλήνων, διακεκριμένων καί μή. Αὐτή ἡ ὀργή γέννησε τήν ἀπόφαση ἐκδικήσεως. Καί ὄχι μόνον τῶν Ἀτρεΐδων πού ἐνήργησαν ἔτσι, ἀλλά καί ἐναντίον τοῦ Ὀδυσσεά. Σέ τί ἔφταιξε ὁ Ὀδυσσεάς; Καί ἐναντίον ὄλων τῶν ἄλλων συμπατριωτῶν του. Σέ τί ἔφταιξαν; Βλέπουμε ὅτι τό πάθος ἀχρηστεύει τήν λογική. Πρέπει σέ κάποιον μάθημα νά ἐξετάσουμε τό θέμα αὐτό πληρέστερα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ σοφοί τους ἐκπρόσωποι, ἐπρέσβευαν καί συμβούλευαν: "Ἐν ὀργῇ μήτε τί λέγε, μήτε τί πράττε". Ἐνας ἀπόγονος τοῦς, ἡ μετριότητά μου διευρύνει αὐτή τή συμβουλή καί λέει: "νά μή λές τίποτε, νά μή ἀποφασίζεις, νά μήν ἐνεργεῖς ὑπό τήν ἐπήρεια ὀργῆς, θυμοῦ, χαρᾶς, ἐνθουσιασμοῦ, λύπης, ἀπογοήτευσως, ἀπογνώσεως. Ὑπό συναισθηματική πίεση γενικά!".

Ὁ Αἴας ἀγνοοῦσε αὐτή τήν συμβουλή, ἢ τήν ἐλησμόνησε, ἢ δέν τήν ἐφήρμοξε.

Ποιά ἐκδίκηση ἀποφάσισε; Ξεκίνησε νύχτα νά σκοτώσει τόν Ἀγαμέμνονα καί τόν Μενέλαο. Ἡ θεά Ἀθηνᾶ τόν ἔστρεψε πρὸς τά κοπάδια τῶν ζώων, λάφυρα τῶν Ἑλλήνων. Βλέποντας τά γιά ἀνθρώπους τά κατέσφαξε. Ἐφερε μερικά ζῶα στή σκηνή του, τά ἔδεσε καί τά μαστιγώνει νομίζοντας ὅτι ἐκδικεῖται τοὺς Ἕλληνας.

Στήν θεά Ἀθηνᾶ, πού προσποιεῖται ὅτι εἶναι σύμμαχος τοῦ, λέει ὅτι ἔχει συλλάβει καί τόν Ὀδυσσεύα καί θά τόν θανατώσει βασανίζοντάς τον. Οἱ συντροφοί του Σαλαμῖνιοι ναῦτες ἔρχονται γιά νά μάθουν τί τοῦ συμβαίνει. Ἡ γυναίκα του Τέκμησσα τούς πληροφορεῖ ὅτι τόν εἶχε καταλάβει μανία καί ἔσφαξε τά ζῶα. Τώρα ἔχει ἡρεμήσει, ἀλλά ἡ συνειδητοποίηση τῆς πράξεώς του τοῦ προξενεῖ ντροπή καί κατάθλιψη. Φαίνεται ἀπαρηγόρητος γιά τόν ἐξευτελισμό του. Ἡ πράξη του ἔχει γίνει γνωστή σ' ὄλο τό στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων. Κάνει μελαγχολικές σκέψεις, ἡ μόνη λύση στό ἀδιέξοδο του ὁ θάνατος. Ἡ Τέκμησσα τόν ἰκετεύει νά λυπηθεῖ αὐτήν καί τόν γιο τους Εὐρυσάκη. (Τί ἦταν ἡ Τέκμησσα; Εἶχε φέρει καί τήν γυναίκα του ἀπό τή Σαλαμίνα; Ὅχι βέβαια! Ἦταν γυναίκα ἀπό τήν περιοχή τῆς Τροίας καί ἔγινε σύζυγός του ἐκεῖ, κατά τήν πολιορκία τῆς Τροίας. Ἀπόκτησαν καί γιό στόν ὁποῖο ἔδωσαν τό ὄνομα τῆς ἀσπίδας τοῦ Αἴαντα, Εὐρυσάκη.).

Ὁ Αἴας δίνει στόν γιό του τίς τελευταῖες εὐχές του, ἀσυγκίνητος στά παρακάλια τῆς Τέκμησσας. Κατόπιν προσποιεῖται ὅτι μεταπέισθηκε. Φεύγει γιά τήν παραλία δῆθεν γιά νά ἀποπλύνει τά αἶματα. Πέφτοντας πάνω στό σπαθί του, πού εἶχε μπῆξει στό ἔδαφος, αὐτοκτονεῖ. Οἱ Ἀτρεΐδες αὐταρχικά ἀπαγορεύουν στόν ἀδελφό του Τεῦχρο νά τόν ἐνταφιάσει. Λύση δίνει ἡ παρέμβαση τοῦ Ὀδυσσεύα πού ἀναγνωρίζει τήν ἀξία τοῦ Αἴαντα.

Τραγωδία Εὐριπίδη **ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ**.

Ὁ Ἴππόλυτος εἶναι γιός τοῦ βασιλιά τῆς Ἀθήνας Θησέα καί τῆς Ἀμαζόνας Ἴππολύτης. Εἶναι ἀφοσιωμένος ψυχῇ τε καί σώματι στήν θεά τοῦ κυνηγιοῦ καί τῆς παρθενίας Ἄρτεμη. Ἔρχεται μέ τήν χαρούμενη νεανική συντροφιά του καί χωρίς νά ρίξει οὔτε μία ματιά στό ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, πηγαίνει στό ἄγαλμα τῆς Ἄρτεμης -καί τά δύο βρίσκονται μπροστά στό ἀνάκτορο τῆς Τροιζήνας- καί ἀποθέτει ἀνθόπλεκτο στεφάνι στό βωμό της. Ἡ προσφώνησή του ἀποκαλύπτει τήν φιλοσοφία τῆς ζωῆς του καί τήν ἀφοσίωσή του στήν Ἄρτεμη. Ἀφοῦ ὁ Ἴππόλυτος ἔχει μπεῖ στό ἀνάκτορο, ὁ Ὑπνρέτης, πού τοῦ εἶχε ὑποδείξει νά τιμᾷ καί τήν Ἀφροδίτη, τήν ἰκετεύει νά συγχωρήσει τόν νέο γιά τά ἀνόητα λόγια πού ξεστόμισε γιά τήν θεά τοῦ ἔρωτα.

Ἀπό τόν χορό τῆς τραγωδίας πού ἀποτελεῖται ἀπό 15 γυναῖκες τῆς Τροιζήνας μαθαίνουμε ὅτι ἡ βασίλισσα Φαῖδρα εἶναι βαρειά ἄρρωστη. Θέλει νά πεθάνει γιά νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό αὐτό πού τήν βασανίζει καί δέν ἀποκαλύπτει σέ κανέναν.

Προβάλλει στή μεσαία πύλη τοῦ ἀνακτόρου ἡ Φαῖδρα. Ἀνήμπορη νά βαδίσει μόνη ὑποστηρίζεται ἀπό τήν Τροφό, πού μετά ἀπό λίγα βήματα τήν ξαπλώνει σέ

ανάκλιντρο. Μαζί με την κυρά της υποφέρει και η Τροφός που άγνοει τί βασανίζει την Φαίδρα και δεν μπορεί να την βοηθήσει.

Σε παραλήρημά της η Φαίδρα εκφράζει τους πόθους της καρδιάς της και άθελα της δίνει στην Τροφό και στον Χορό να καταλάβουν ότι φλέγεται από έρωτα για τον πρόγονό της Ίππόλυτο. Τό σφοδρό πάθος της έχει εξασθενήσει τό σώμα και καταρρακώνει την καρδιά. Αντιλαμβανόμενη ότι φανέρωσε την αιτία της άρρώστιας της, η Φαίδρα νιώθει ντροπή, σκεπάζει τό κεφάλι της, την καταλαμβάνει αγωνία. Η Τροφός και ο Χορός βρίσκονται σε άμηχανία. Μετά από θερμά παρακάλια της Τροφοῦ, η Φαίδρα εξομολογείται τόν φλογερό έρωτα της για τόν Ίππόλυτο. Η Τροφός πέφτει σε μεγάλη άπελπισία, γιατί αγαπά την Φαίδρα σαν κόρη της. Η όμολογία του άθέμιτου έρωτικού αισθήματος της Φαίδρας ξαφνιάζει και τόν Χορο που εκφράζει φόβους για έπερχόμενα δεινά. (Ο Χορός εκφράζει την κοινή γνώμη και η γνώμη του, η θέση του, η αντίδρασή του άποτελεί θέμα που κάποτε πρέπει να μελετήσουμε πληρέστερα).

Παρά την σφοδρότητα του πάθους, από τό όποιο έχει μολυνθεί, όπως η ίδια όμολογεί, η Φαίδρα αγωνίζεται πνευματικά. Η φρόνηση δεν την έχει εγκαταλείψει. Μέσα της παλεύει τό πάθος με την αίσθηση της τιμής και της εὐπρέπειας. Και επειδή τό έρωτικό πάθος, που τίς έχει έμβάλει η Άφροδίτη, είναι άκατανίκητο, θέλει να πεθάνει για να μην άτιμάσει τόν άντρα της και τά παιδιά της. Για να την σώσει από τόν θάνατο η Τροφός προσπαθεί να την παρασύρει σε ήθικη υποχώρηση. Παρά την αντίρρηση της Φαίδρας, μπαίνει στό παλάτι για να μιλήσει στον Ίππόλυτο και να κανονίσει την έρωτική τους συνάντηση.

Άκούονται άγριες φωνές από τό ανάκτορο. Ο Ίππόλυτος άποπαίρνει την Τροφό. Η Φαίδρα καταλαβαίνει ότι του άποκάλυψε τό μυστικό της. Ίππόλυτος και Τροφός βγαίνουν από τό παλάτι. Ο νέος είναι έξοργισμένος για την άισχρή πρόταση που του έκανε η Τροφός. Εκφράζεται έναντίον όλων των γυναικών. Η Φαίδρα μένει σιωπηλή. Στο δράμα της προστίθεται η πικρία της προσβολής. Ο Ίππόλυτος άποχωρεί για να επανέλθει όταν επιστρέψει στην Τροιζήνα ο πατέρας του Θησέας.

Κραυγές από τό παλάτι έπιβεβαιώνουν την πραγματοποίηση της άποφάσεως της Φαίδρας. Η βασίλισσα αυτοαπαγχονίστηκε. Μέ έγγραφο μήνυμά της κατηγορεί τόν Ίππόλυτο στον πατέρα του ότι δεν σεβάστηκε την τιμή της.

Στό έργο αυτό έχουμε δύο έκδικήσεις. α) Έμβάλλοντας σφοδρό έρωτικό πάθος για τόν πρόγονό της στη Φαίδρα η Άφροδίτη τιμωρεί τόν Ίππόλυτο γιατί δεν την τιμά και β) η Φαίδρα συκοφαντεί τόν Ίππόλυτο γιατί δεν ανταποκρίθηκε στο αίσθημα της και την προσέβαλε. Αυτό άποτελεί άντινομία. Είδαμε ότι πάλευε να υπερνικήσει τό σφοδρό έρωτικό πάθος και συγχρόνως πληγώθηκε ο έγωισμός της γιατί ο Ίππόλυτος δεν ανταποκρίθηκε στην έπιθυμία της. Αυτό τό γεγονός, η

ἀντινομία δέν εἶναι σφάλμα τοῦ δραματούργοῦ. Συμβαίνουν στή ζωή καί δέν εἶναι διαπιστώσεις μόνον τῶν εἰδικῶν.

ΜΗΔΕΙΑ τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη.

Γιά νά δώσει στόν Ἰάσονα τήν βασιλεία τῆς Ἰωλκοῦ πού εἶχε ἀρπάξει ἀπό τόν πατέρα τοῦ Αἴσονα, ὁ Πελίας του ἐζήτησε νά φέρει ἀπό τήν Κολχίδα τό χρυσόμαλλο δέρας. Ὁ Ἰάσονας ὀργάνωσε τήν Ἀργοναυτική Ἐκστρατεία στήν Κολχίδα ὅπου μέ τήν βοήθεια τῆς βασιλοπούλας Μήδειας, πού τόν ἐρωτεύθηκε, κατόρθωσε νά πάρει ἀπό ἄγρυπνο δράκοντα τό χρυσόμαλλο δέρας. Καθώς ἐπέστρεφαν μέ τήν "Ἀργώ" στήν Ἑλλάδα, τούς καταδίωκε ὁ πατέρας τῆς Μήδειας, βασιλιάς τῆς Κολχίδας, Αἰήτης. Γιά νά διαφύγουν ἡ Μήδεια ἔσφαξε τόν ἀδελφό τῆς Ἄψυρτο καί ἔριξε τά κομμάτια του στή θάλασσα. Ἡ "Ἀργώ" διέφυγε καθώς ὁ πατέρας τῆς Μήδειας ἔχασε χρόνο προσπαθώντας νά περισυλλέξει τά κομμάτια τοῦ σώματος τοῦ γιοῦ του. Ἰάσονας καί Μήδεια ἔφτασαν σῶοι στήν Ἰωλκό ἀλλά ὁ Ἰάσονας δέν βρῆκε τούς δικούς του. Ὁ Πελίας εἶχε σκοτώσει τόν πατέρα του καί τόν ἀδελφό του, ἡ μητέρα του πέθανε ἀπό τήν λύπη. Μέ δόλιο τέχνασμα ἡ Μήδεια ἐξόντωσε τόν Πελία χρησιμοποιοῦντας ὡς ὄργανα τῆς τίς κόρες του. Ὁ γιος του Πελία Ἄκαστος ἔδιωξε ἀπό τήν Ἰωλκό τόν Ἰάσονα, τήν Μήδεια καί τά παιδιά τους, πού κατέφυγαν στήν Κόρινθο.

Αὐτά ἔχουν προηγηθεῖ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου πού ἐκτυλίσσεται στήν Κόρινθο, μπροστά στό σπίτι τοῦ Ἰάσονα καί τῆς Μήδειας. Ὁ πρόλογος ἀρθρώνεται ἀπό τήν ἡλικιωμένη Τροφό τῆς Μήδειας πού εὐχεται νά μήν εἶχαν γίνει τά προαναφερόμενα πού τούς ἔφεραν στήν Κόρινθο. Γιατί ἐδῶ μεγάλο κακό βρῆκε τήν Μήδεια. Ξεχνώντας γυναῖκα καί παιδιά, ὁ Ἰάσονας ἀποφάσισε νά νυμφευθεῖ τήν Γλαύκη, κόρη τοῦ βασιλιά τῆς Κορίνθου Κρέοντα. Βαθιά πληγωμένη ἡ Μήδεια λιώνει στό κλάμα.

Κορίνθιες πού ἄκουσαν τίς κραυγές τῆς Μήδειας -ἀποτελοῦν τόν Χορό τῆς τραγωδίας- ἔρχονται νά τήν παρηγορήσουν. Ἡ Μήδεια ἐκφράζει τόν πόνο τῆς, τήν ἀπελπισία τῆς, τήν ἐπιθυμία τῆς νά ἐκδικηθεῖ. Ὁ Κρέοντας πού ἔρχεται τήν προστάζει νά πάρει τά παιδιά τῆς νά φύγει ἀπό τήν Κορινθία. Ἡ Μήδεια τόν πείθει νά τήν ἀφήσει νά μείνει μία μέρα ἀκόμη.

Ἐρχεται ὁ Ἰάσονας καί ἀποδίδει στό θυμό καί στή γλώσσα τῆς Μήδειας τήν ἐκδίωξή τῆς. Προθυμοποιεῖται νά τῆς δώσει χρήματα γιά νά μποροῦν νά ζήσουν ὅπου πάνε. Ἐξοργισμένη ἀπό τό θράσος του ἡ Μήδεια τόν βρίζει καί τοῦ ὑπενθυμίζει τί ἔκανε πρὸς χάριν του. Ἐκεῖνος μέ κυνισμό καί ὑποκρισία τῆς λέει ὅτι ἔκανε αὐτό τόν γάμο γιά τό καλό ὅλων τους. Ἡ Μήδεια ἀπορρίπτει τήν

υποκριτική γενναιοδωρία του και ο Ίάσωνας επικαλείται τους θεούς μάρτυρες των καλών του προθέσεων και φεύγει.

Φθάνει ο βασιλιάς της Αθήνας Αιγέας επιστρέφοντας από τους Δελφούς. Η Μήδεια του γνωρίζει την συμφορά της και υπόσχεται να του δώσει βότανα για να αποκτήσει παιδιά, αν την δεχτεί στη χώρα του. Ο Αιγέας δέχεται και αποχωρεί. Έχοντας εξασφαλίσει την φιλοξενία του Αιγέα, η Μήδεια ανακοινώνει τα φοβερά σχέδια της στον Χορό.

Κατά την δεύτερη συνάντηση της με τον Ίάσωνα η Μήδεια εμφανίζεται ήρεμη, μετανιωμένη για την προηγούμενη συμπεριφορά της. Προσποιείται συναίνεση και συγκατάθεση. Τον παρακαλεί να ζητήσει από τον Κρέοντα να μείνουν τα παιδιά στην Κόρινθο. Θέλει να στείλει και δώρα στη νύφη.

Ενώ το σχέδιο της ως προς την νύφη και τον Κρέοντα εξελίσσεται ικανοποιητικά, η Μήδεια βιώνει ένα απερίγραπτο δράμα. Την καρδιά της ξεσχιζει η πάλη ανάμεσα στη μητρική αγάπη και στην εκδίκηση. Αγγελιοφόρος έρχεται από το παλάτι και περιγράφει τον τραγικό θάνατο που βρήκαν η Γλαύκη και ο Κρέοντας από τα μαγεμένα δώρα που έστειλε η Μήδεια στη νύφη με τα παιδιά της. Η Μήδεια προχωρεί τώρα στην πιο σκληρή πράξη της εκδικησεώς της. Μπαίνει στο σπίτι και σφάζει τα παιδιά της. Ο Ίάσωνας φθάνει πολύ αργά. Η Κορυφαία του Χορού του ανακοινώνει τό φοβερό συμβάν. Η Μήδεια χαίρεται με την οδύνη του καθώς φεύγει με φτερωτό άρμα για την Αθήνα παίρνοντας μαζί της τα νεκρά παιδιά τους.

Ο Ορέστης δεν έχει πάθος εκδικητικότητας. Έχει την υποχρέωση να εκδικηθεί για την δολοφονία του πατέρα του Άγαμέμνονα, σύμφωνα με την επικρατούσα αντίληψη. Στην τραγωδία ΗΛΕΚΤΡΑ του Σοφοκλή έντονη εκδικητικότητα εκδηλώνει η Ήλέκτρα διότι ζει μέσα στο ανάκτορο στο Άργος και υφίσταται καθημερινά κακομεταχείριση από την μητέρα της. Ο Ορέστης εκπληρώνει ένα καθήκον.

Ο Άμλετ έχει σοκαρισθεί από τον βεβιασμένο γάμο της μητέρας του Γετρούδης με τον αδελφό του πατέρα του Κλαύδιο που ανέβηκε στον θρόνο της Δανίας μετά τον θάνατο του πατέρα του. Δεν έ γνώριζε ότι ο θεϊός του είχε δολοφονήσει τον πατέρα του. Αυτό τό γεγονός του τό αποκάλυψε τό φάντασμα του πατέρα του και του έζήτησε να εκδικηθεί. Η μητέρα του δεν είχε ανάμειξη στην δολοφονία, γι' αυτό τό φάντασμα του έζήτησε να μήν την πειράξει. Ο Άμλετ υποσχέθηκε, ανάλαβε την υποχρέωση να εκδικηθεί και αυτό απέτέλεσε τό κύριο μέλημά του. Επέρασε όμως πολύς χρόνος μέχρι την εκπλήρωση της υποσχέσεως που είχε δώσει τό φάντασμα του πατέρα του. Με την οργάνωση μιās θεατρικής παραστάσεως με επαγγελματίες ήθοποιούς που ήλθαν στο ανάκτορο, βεβαιώθηκε

για την αλήθεια της αποκαλύψεως του φαντάσματος. Γιατί είχε κάποιες αμφιβολίες σχετικά.

Ἡ Γερτρούδη ἔχει καλέσει στό δωμάτιο της τόν Ἄμλετ. Ἐμφανίζεται τό φάντασμα τοῦ πατέρα του ὁρατό μόνον στόν Ἄμλετ πού ἀναφωνεῖ: "Φυλάχτε με, σκεπάστε με, ἄγγελοι, μέ τά φτερά σας! Τί θέλει ἡ σπλαχνική μορφή σου; ... Ἦρθες γιά νά μαλώσεις τό ὄκνό σου γιο πού ἀφήνοντας καιρό καί πάθος νά περνάει δέν ἔχτελεῖ τή βιαστική, τήν τρομερή σου προσταγή; ὦ, πές μου!".

Φάντασμα: "Μή λησμονεῖς · ἔρχομαι μόνο ν' ἀκονίσω τήν πρόθεσή σου πού στομώθη κάπως. Ὅμως κοίταξε, τρόμος πλακώνει τή μητέρα σου· βοήθα τη, γλίτωσ' τη ἀπ' τόν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς· ἡ ἰδέα στά πιό ἀδύνατα κορμιά πιό δυνατά δουλεύει. Μίλα της Ἄμλετ".

Στή σκηνή αὐτή ὁ Ἄμλετ σκοτώνει τόν αὐλικό Πολώνιο πού κρυφάκουε πίσω ἀπό κουρτίνα. Ὁ Κλαύδιος ἐξορίζει στήν Ἀγγλία τόν Ἄμλετ μέ συνοδεία τούς παλιούς συμμαθητές του Ρόζενκρατς καί Γύλδενστερν. Παρακαλεῖ τούς Ἄγγλους νά σκοτώσουν τόν Ἄμλετ, ὅταν φθάσει στή χώρα τους. Ὁ Ἄμλετ ἀλλάζει τό ἔγγραφο, φεύγει ἀπό τό δανέζικο πλοῖο, μπαίνει σέ πειρατικό καί ἐπιστρέφει στή Δανία. Ὁ γιός τοῦ Πολωνίου Λαέρτης ἐπιστρέφει ἀπό τό Παρίσι. Βρίσκει καί τήν ἀδελφή του Ὁφηλία νά ἔχουν σαλέψει τά λογικά της. Πνίγεται σέ ποταμάκι πέφτοντας ἀπό κλάδο δέντρου. Στήν κηδεῖα της Ἄμλετ καί Λαέρτης συγκρούονται. Τούς χωρίζουν. Ὁ Κλαύδιος στρέφει τόν πόνο καί τήν ἐκδικητική διάθεση τοῦ Λαέρτη ἐναντίον τοῦ Ἄμλετ. Ὁργανώνει ξιφομαχία μεταξύ τῶν δύο νέων. Ρίχνει δηλητήριο σέ κούπα πού θά χρειαστεῖ ὁ Ἄμλετ νά ξεδιψάσει κατά τήν ξιφομαχία. Δηλητήριο μπαίνει καί στή λεπίδα τοῦ σπαθιοῦ πού θά δοθεῖ στόν Λαέρτη. Κατά τόν ἀγῶνα οἱ δύο νέοι τραυματίζονται θανάσιμα. Πρῖν πεθάνουν, ἀλληλοσυγχωροῦνται. Ἡ Γερτρούδη σβήνει πίνοντας, ἀγνοώντας τό περιεχόμενο τῆς κούπας, ὁ Ἄμλετ διαπερνᾷ τόν Κλαύδιο μέ τό σπαθί του καί βίαια τόν ποτίζει μέ τό κατάλοιπο τῆς κούπας. Πεθαίνει ἔχοντας ἐκπληρώσει τήν ὑπόσχεση πού εἶχε δώσει στό φάντασμα τοῦ πατέρα του νά ἐκδικηθεῖ τήν δολοφονία του.

Γιά τήν καθυστέρηση πού ἐσημείωσε ὁ Ἄμλετ στήν ἐκπλήρωση τῆς ὑποσχέσεώς πού εἶχε ἀναλάβει ἔχουν διατυπωθεῖ διάφορες θεωρίες. Ἐπίσης γιά τήν ψυχολογική του κατάσταση, μία μελαγχολία πού τόν σημαδεύει θά ἀσχοληθοῦμε σέ ἄλλο μάθημα.

ΤΡΩΙΛΟΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΙΔΑ.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐκτυλίσσεται στήν Τροία πού πολιορκεῖται ἀπό τοὺς Ἑλληνας μέ ἀφορμή τήν φυγή τῆς Ὠραίας Ἑλένης μέ τόν Πάρι. Εἶναι μία φάση τοῦ Τρωϊκοῦ Πολέμου. Σκηνές μέσα στήν Τροία καί ἔξω στό στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων. Ὅλοι οἱ κύριοι χαρακτήρες τοῦ ἔργου εἶναι ἀπό τήν Ἰλιάδα τοῦ Ὀμήρου. Ὁ δραματουργός ἐπῆρε τό πρόσωπο Χρυσίδα καί τήν ἐρωτική ὑπόθεση ἀπό ποίημα τοῦ Chaucer.

Ἡ Τρωαδοπούλα Χρυσίδα ἀγαπᾷ καί ἀνταγαπάται ἀπό τόν Τρωίλο. Ὁ Σαίξπηρ παρουσιάζει τόν νέο ὡς γιό τοῦ Πριάμου, βασιλέα τῆς Τροίας. Τήν Χρυσίδα κόρη του μάντη Κάλχα, πού ἦταν Τρώας ἀλλά μέ τό μέρος τῶν Ἑλλήνων ὅπως βλέπουμε στήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ. Ὁ θεῖος τῆς Χρυσίδας Πάνδαρος ὀργανώνει τήν συνάντησή τους. Οἱ δύο νέοι σμίγουν ἐρωτικά, ἀλλά τό ἐπόμενο πρωινό χωρίζουν, διότι ἡ Χρυσίδα δίδεται ὄμηρος στούς πολιορκητές Ἑλληνας.

Ἡ Χρυσίδα σύντομα λησμονεῖ τοὺς ὄρκους τῆς ἀφοσιώσεως καί ἀπατᾷ τόν Τρωίλο μέ τόν Ἕλληνα Διομήδη. Ὁ Ὀδυσσεύς ὀδηγεῖ τόν Τρωίλο στόν τόπο ὅπου βρίσκονται μαζί Χρυσίδα καί Διομήδης γιά νά διαπιστώσει, καί διαπιστώνει τήν ἀπιστία τῆς. Φυσικό καί ἐπόμενο ὁ εὐγενικός, ἰδεαλιστής Τρωίλος πέφτει στήν ἀπογοήτευση, γίνεται ἔξαλλος, βράζει ἀπό τό πάθος τῆς ἐκδικήσεως, πασχίζει νά μονομαχήσει μέ τόν Διομήδη καί νά τόν σκοτώσει ἀλλά τελικά του ξεφεύγει.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

13 Φεβρουαρίου 2022